

1913 hadden alzoo *over de vijf volle jaren* ter onzer beschikking gestaan.

Kon nu, zoo luidt met het oog hierop de vraag, kon nu in het verloop van deze meer dan vijf jaren het stel Verzekeringswetten niet zóó tijdig in het Staatsblad zijn gekomen, dat, in verband hiermede, ook de Tariefwet lang vóór Juni 1913 achter den rug ware geweest?

Blijkt, na ernstige overweging, dat dit *niet* kon, dan natuurlijk valt er verder niets te zeggen. Maar zulk resultaat behoort dan toch op ernstig onderzoek te rusten.

In overweging moet ook genomen, dat in 't begin van 1908, toen het nieuwe Kabinet optrad, èn voor de Ziektewet, èn voor de Invaliditeitswet, èn voor de Tariefwet, ontwerpen gereed lagen, die door een geestverwant Kabinet waren ingediend. Dat men er op bedacht was vóór de weer-indiening, mogelijke leemten in die ontwerpen aan te vullen, en ze, zoo mogelijk, door wijziging nog te volmaken, moet uiteraard geloofd, mits men niet vergete, dat de Memories van Antwoord hiervoor vanzelf gelegenheid konden bieden. Men weet, hoe zelfs 't voorafgaande liberale Kabinet één der drie ontwerpen zoo goed als ongewijzigd overnam. En nu was het een geestverwant Kabinet.

Het blijft daarom nog steeds een onopgelost raadsel, wat toch de eigenlijke beweegreden mag zijn geweest, om de hier bedoelde ontwerpen, lang na 1908, zóó laat in te dienen, dat de laatste Verzekeringswet er eerst op het uiterste nippertje doorkwam, en de Tariefquaestie overschoof tot na de stembus; wat, gelijk ieder weet, de oorzaak van de electorale catastrofe werd.

Als men nu, gelijk *Onze Courant*, wijst op de gevaarlijke positie, waarin de stembus van 1917 ons vermoedelijk vinden zal, indien we niet goed georganiseerd in elkander zitten, en dit blad dan spreekt van feilen in de leiding, maar zonder iets bepaalds te noemen, en dan geheel zwijgt van de Tariefwet, die 't ons gedaan heeft, — dan ligt 't toch voor de hand, dat een poging moest aangewend, om de oorzaak van de catastrofe, die ons in 1913 trof, tot eenige helderheid te brengen, en de onderscheiden groepen in onze partij tot zulk een verstandhouding te bewegen, dat we, als het straks spannen gaat, weer *con amore* elkander steunen en sterken kunnen.

De vraag, hoe 't juiste verband zal te vinden zijn tusschen het Centraal Comité en den gang van zaken, die, na gelukkige uitkomst van de stembus, van hoogerhand wordt ingeleid en gevolgd, scheen ons daarbij van niet ondergeschikte beteekenis.

Wie licht op deze vraag kan werpen, doe 't. Ook wij zullen er hem voor danken.

Nader overleg mag hier niet ontbreken, en met het Bestand heeft dit natuurlijk niets uitstaande. Immers juist op nauwer aaneensluiting, allerminst op verwijt of veete, werd door onze vraag gedoeld.